

Nijmegen, 26 juni 2023

Geachte mevrouw Huijnen, beste Sandra, geachte mevrouw Souverijn, beste Mireille,

Op 23 mei jl. heeft u een bijeenkomst georganiseerd waar u de adviesraden van B&W informeerde over de extra inzet die de gemeente wil realiseren voor gelijkwaardige kansen in het onderwijs, middels het (concept) plan van aanpak 'Gelijkwaardige kansen in het onderwijs'. Met dit (concept)-plan wordt een uitwerking gegeven aan de brief van het college aan de raad 13 december 2022.

Met deze brief reageert de Adviescommissie JMG op de voornemens, de doelen en de acties die u toen heeft gepresenteerd.

Doelen en acties

Allereerst willen wij graag benadrukken dat wij dit plan en de daarin vervatte doelen en acties van harte toejuichen. Uit veel recent onderzoek blijkt dat de ongelijkheid in de samenleving toeneemt en dat dit een bedreiging vormt voor de maatschappelijke samenhang. Onderwijs is een belangrijk, zo niet het belangrijkste middel om ongelijkheid tegen te gaan.

Daarnaast is ongelijkheid niet alleen een probleem van de samenleving als geheel. Het kan ook op het niveau van gemeenten, wijken en buurten ontwrichtend werken. Maar het is vooral ook een verschijnsel dat sterke en levenslange gevolgen kan hebben voor de levens van individuele burgers.

Van de noodzaak om daar wat aan te doen hoeven wij u niet te overtuigen, gezien de vele initiatieven die de gemeente Nijmegen onderneemt. Zoals nu weer met het plan van aanpak 'Gelijkwaardige kansen in het onderwijs'. Wij willen echter graag van de mogelijkheid gebruik maken om enkele opmerkingen te maken bij dit plan.

Het is goed dat het plan spreekt van gelijkwaardige kansen en niet van gelijke kansen. Gelijke kansen voor kinderen die onderling verschillen, leidt alleen maar tot een bevestiging van die verschillen. Het woord 'gelijkwaardig' benadrukt juist dat kinderen de kansen krijgen die bij hun mogelijkheden passen.

Uit wetenschappelijk onderzoek, onder meer van Eddie Denessen, hoogleraar Onderwijs en sociale ongelijkheid aan de Radboud Universiteit, komt naar voren dat de kansen die kinderen krijgen nog altijd ongelijk verdeeld zijn. Dat begint al voordat ze naar school gaan, zodat ze feitelijk met een achterstand beginnen. Voor- en vroegschoolse educatie (VVE) in combinatie met een aanpak die ook ouders betreft kan dit deels compenseren. Dat is gelukkig reeds ingezet beleid in onze gemeente.

Extra middelen

Nu er extra middelen beschikbaar zijn voor gelijkwaardige kansen wil de gemeente die gericht inzetten voor kinderen en jongeren van 10 tot 15 jaar. Wij vinden het een goed idee om juist voor deze leeftijdsgroep te kiezen. De overgang van basisschool naar voortgezet onderwijs die kinderen in deze periode maken, vormt een stap die mede bepalend is voor de rest van hun leven. Wij stemmen daarom in met de keuze voor deze leeftijdsgroep en met de focus op het kind, het gezin en de omgeving.

Wij zijn het ook eens met het voornemen om de extra middelen ongelijk te investeren. In het plan van aanpak worden verschillende vormen van achterstand genoemd die bepalend zijn voor de kansen die een kind krijgt: taalachterstand, een lage sociaaleconomische status, opgroeien met een andere moedertaal, de taal niet goed machtig zijn.

Aandachtspunt – speciaal onderwijs

Wij willen u er echter graag op wijzen dat er nog andere kenmerken zijn die (mede) bepalend zijn voor de kansen die een kind krijgt op een passende schoolloopbaan. Dan hebben we het over kinderen met een beperking. Dat kan een fysieke, psychische, zintuiglijke of verstandelijke beperking zijn, of een combinatie daarvan. In het plan van aanpak komen we deze kinderen nergens tegen, ook al hebben zij in verschillende opzichten een achterstand, en in veel gevallen geen gelijkwaardige kans om basisschool en voortgezet onderwijs goed te doorlopen.

Dat deze groep ontbreekt in het plan van aanpak staat haaks op het uitgangspunt dat iedereen kan meedoen (een programmalijn uit het plan Kansengelijkheid). Er zijn natuurlijk scholen voor speciaal onderwijs maar die zijn niet in alle gevallen de beste keuze voor deze kinderen. Wij pleiten ervoor om kinderen met een beperking zo mogelijk binnen het reguliere onderwijs een plaats te geven. Daarvoor kunnen zij, net als andere kinderen met een achterstand, een steuntje in de rug goed gebruiken. Een mooi voorbeeld van integraal onderwijs in deze gemeente is natuurlijk 'De Monnikskap'. De school die vorig jaar vaak in de publiciteit is geweest en ook onderwerp is geweest van een ongevraagd advies van de commissie JMG.

Wij benadrukken dat goed speciaal onderwijs voor een deel van deze kinderen en jongeren onontbeerlijk blijft. Bij het uitwerken van het uitgangspunt om ook de omgeving te betrekken bij het ontwikkelen van gelijkwaardige kansen voor alle kinderen is het raadzaam om ook de scholen voor speciaal onderwijs te betrekken.

Vragen en opmerkingen

Bij de presentatie die u op 23 mei heeft gegeven over 'Gelijkwaardige kansen in het onderwijs' hebben wij nog enkele vragen en opmerkingen.

Op sheet nummer 9 van deze presentatie staat dat de (politieke) focus ligt bij het dempen van armoede. Daarbij wordt als voorbeeld genoemd de verstrekking van het ontbijt op lagere scholen waarvan duidelijk is dat de ouders een laag inkomen hebben. Deze actie heeft de afgelopen maanden plaatsgevonden in deze stad en eindigt voor de zomer. Als tweede voorbeeld wordt de ouderbijdrage genoemd. Uit het conceptplan is niet zonder meer duidelijk wat met deze passage over de ouderbijdrage wordt bedoeld.

Ouderbijdrage

Daarom merken wij hierover het volgende op. Vrijwel alle scholen in Nederland vragen aan de ouders een vrijwillige ouderbijdrage. Deze ouderbijdrage wordt gebruikt om een aantal activiteiten van

school te kunnen bekostigen. Zonder ouderbijdrage is het niet mogelijk om schoolreisjes, excursies, sportdagen, aanvullende verzekeringen voor leerlingen en andere evenementen te organiseren. Het niet betalen van de ouderbijdrage heeft nooit geleid tot uitsluiting van activiteiten, dankzij ondersteuning door de Stichting Leergeld.

Vanaf 1 augustus 2021 is de Wet voor de vrijwillige ouderbijdrage aangescherpt. De verandering houdt in dat alle kinderen kunnen meedoen aan de activiteiten van school, ook wanneer ouders de vrijwillige ouderbijdrage niet kunnen betalen. Dit is een belangrijke verandering en betekent voor de Nijmeegse leerlingen dat de Stichting Leergeld Nijmegen de factuur voor de ouderbijdrage, excursies en kamp dan ook niet meer betaalt voor het schooljaar 2022-2023.

Uit verschillende publicaties hebben wij vernomen dat de gemeente Nijmegen besloten zou hebben per schooljaar 2023-2024 toch geld beschikbaar te stellen. Ouders/ verzorgers zouden dan weer op de bekende wijze bij de Stichting Leergeld vergoeding kunnen aanvragen voor de vrijwillige ouderbijdrage.

Op sheet nummer 11 van deze presentatie staat zowel bij de categorie 12- als bij 12+ genoemd onder de categorie “wensen vanuit de raad” (moties) de “invoering” van een vrijwillige ouderbijdrage po/activiteitenaanbod. Als deze passages in het conceptplan betrekking hebben op de publicaties inzake het vergoeden van de vrijwillige ouderbijdrage voor het schooljaar 2023-2024 dan is het duidelijk.

Desondanks bepleit de commissie om in het definitieve plan op te nemen:

- dat vergoeding van de vrijwillige ouderbijdrage via de Stichting Leergeld structureel blijft bestaan, en
- dat de Stichting Leergeld hiervoor van voldoende subsidie wordt voorzien.

Verbinding scholen, buurtteams en ouders

Tot slot willen wij u nog wijzen op het actuele probleem dat het moeilijk is om voldoende goed gekwalificeerde leerkrachten te vinden, zeker ook voor scholen die speciaal onderwijs bieden. Dat maakt het ook moeilijker om alle kinderen gelijkwaardige kansen te bieden. Daar is niet een-twee-drie een oplossing voor, ondanks veelbelovende initiatieven als de academische pabo die nu vanuit de Radboud Universiteit is opgezet. Maar beleid zoals beschreven in dit plan van aanpak waarbij de verbinding tussen buurtteams, ouders en scholen versterkt wordt, kan leerkrachten helpen om hun werk beter te doen. Dat maakt het onderwijs als werkgever ook aantrekkelijker.

Wij hopen dat u nog kans ziet om in het plan van aanpak ook kinderen en jongeren met een beperking een plaats te geven. Wij wensen u veel succes bij het afronden en straks bij de uitvoering.

Met vriendelijke groet,

Sandra de Vries,
voorzitter

Adviescommissie JMG
secretaris Julia Portier-Hendriks, MO10
postbus 9105
6500 HG Nijmegen
j1.portier@nijmegen.nl